

במתנה

דפיו זהב

על מה שבזר זכשיו.

הרבנית ימימה מזרחי

בעריכת יקרת פרידמן

גיליון 289

סוכות ✧ כ"ו בתשרי ה'תש"פ (30/9/2020)

נקייה לשמחה

ואיך התרגלנו למסכנות. התרגלנו לזמרים ששרים שירים דיכאוניים על קושי, על חטאים, על מכשולים... ואז אנחנו מוחות דמעה ואמרות "וואי, איך הוא מתקרב"... הלו? למה הוא מתקרב - כי הוא שר בדיכאון על העוונות שלו ועל המסכנות שלו? מה פתאום. "להתקרב לעבודת ה'" פירושו לדעת להיות שמח. מבחנם של הנקיים הוא השמחה.

"אבל איך, ימימה? תראי איזו שנה אנחנו עוברים!"

ואני רוצה לספר על רבי ברוך ממזי'בוז' זצ"ל.

בימיו פרצה מגפה נוראה והמשחית לא הבחין בין טובים לרעים. ורבים חללים הפילה המגפה מדי יום ביומו. והיה רבי, רבי ברוכ'ל בעצבות גדולה ולכן לא יכול היה לפעול ישועה ורחמים ולסלק חרבו של מלאך המוות, לא עלינו, ששוטט בראש כל חוצות.

ואז נכנס אליו רבי הרש'ה מאוסטרופולי, הוא היה תלמיד שלו והוא היה אומר תמיד מילי דבדיחותא, ואז אמר לו: "רב ברוכ'ל, המגפה נעצרה!"

מיד קם רבי ברוכ'ל, הסתכל מבעד לחלון אך מה רבה היתה פליאתו כשראה שמוליכים עוד מת בדרכו האחרונה אל בית החיים. ושאל את רב הרש'ה בכעס: "מדוע אתה אומר שפסקה המגפה כשאינו כן?"

אמר רבי הרש'ה: "לא, אתה לא מבין. הם מביאים את קרוביהם מבית העלמין בחזרה לביתם אחרי שקמו כבר בתחיית המתים." ☺

רב ברוך התחיל לצחוק ולהתפלל. באותה שעה ממש החלה המגפה להיעצר.⁴

הסיפור הזה הוא ההומור היהודי במיטבו. אנחנו רואים שהווירוס המשונה הזה, אין לו כללים. הוא סומך על החוסן הנפשי שלנו ועל החיסון שאנחנו בוראים בגוף שלנו בכוח הצחוק.

אנחנו עומדות בפני העבודה הכי קשה ליהודי בעולם. יותר מלצום, יותר מנעילה, יותר מתפילה. לעבודה הזו קוראים "שמחה". וכך כותב הרמב"ם ב"הלכות לולב": **השמחה שישמח אדם בעשית המצוה ובאהבת הא-ל שצוה בה, עבודה גדולה היא!** וזה חידוש, כי האם מישהו היה חושב ששמחה זו "עבודה גדולה"? וגם הרב דסלר מצידו: **וכל תוקף חג הסוכות הוא, לבחון איך יעמוד בניסיון השמחה?** רגע, איך אפשר לקרוא לשמחה "ניסיון" ויותר מזה - "ניסיון שצריך להתפלל שנעמוד בו"? שמחה - זו עבודה? שמחה - זה ניסיון?

אתמול הלכתי בשכונה שלי, שערי חסד, שתמיד מלאה בעונה הזו באנשים מחו"ל שמגיעים לתקופת החגים. ואני רואה על הרצפה פרושות כפות תמרים. ככה, כפות פרושות, כמו מקבצי נדבות. אף אחד לא מוכר אותן אפילו, כי אין שוק ארבעת המינים. אז איך אתה מצוה אותנו על השמחה ואיך עושים את עבודת השמחה? זה כל כך קשה! ובכלל, איך מתחברת השמחה לחג הסוכות ואיך היא מתחברת למצב שבו אנחנו נתונים עכשיו? איזה מין זמן זה, זמן שמחתנו?³

וחז"ל אומרים לנו שבעצם, השמחה היא מבדק האנשים הנקיים. אם אכן ניקיתם את עצמכם מכל העוונות ביום הכיפורים, המבדק שלכם יהיה... היכולת לשמוח. אני תמיד אומרת שאצלי, חוש ההומור הוא המבדק לנקיות, מפני שאדם לא נקי לא מסוגל לצחוק. הוא חושש מחטאיו. לחילופין, אדם לא נקי יצחק בהומור לא נקי (שזה הדבר הכי דוחה שיש בעולם). מי שנקי באמת מעוונות, כשם שקרה לנו בנעילה רק לפני יומיים, חייב להיות אדם כל כך שמח, מפני שזו יהדות.

¹ רמב"ם, "משנה תורה", "הלכות שופר וסוכה ולולב" ח', טו.
² הרב אליהו דסלר, "מכתב מאליהו" יום כיפור וסוכות ע' תרע"ה: "הטעם שקבעה התורה סוכות אחר יום הכיפורים הוא כדי לברר את תוקף יום הכיפורים - איך יעמוד בניסיון השמחה".
³ מופיע בברכת "יעלה ויבוא" לסוכות שמוסיפים בתפילה העמידה לסוכות: "חג הסוכות הנה זמן שמחתנו". מבוסס על החובה שמובאת בספר דברים ט"ז, יג-יד: "חג הסוכות תעשה לך שבועת זמים באספה מגרנה ומיקבה. ושמחתם במועד אמה ובנה ובסוד ועבדך ואמטך והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך".

⁴ ספר "חיבת העבודה", רבי חיים יוסף בידערמן מלעלוב.

פרשה וא"כ למבצע הצטרפות <<

פרשה ואשה - אי של ודאות בתקופה של אי-ודאות!

ועכשיו במבצע למצטרפות חדשות:

- הצטרפי לקהילת הלומדות העולמית
- וקבלי בכל שבוע את הלימוד המלא של הרבנית ימימה מזרחי - לקריאה
- כל הטיפים * רעיונות העומק והחידושים * כל הסיפורים * כל החיוכים
- שהרבנית ימימה מכינה עבורנו, מכל הלב

וגם, במתנה

יומן "שנה וברכותיה" של הרבנית ימימה * (או ספר אחר לבחירתך. * למצטרפות במסלול השנתי)

<https://parasha.org/signup> << להצטרפות <<

ובטלפון: 077-8066747

וגם: 054-345-3788

אבא שלי איבד את הכרתו בפעם האחרונה ממש בערב סוכות. הוא נשאר ללא הכרה עד שנפטר. כשהייתי לצידו בבית החולים "מעייני הישועה" הוא דיבר אלי בקול חלוש, ואלה היו המילים האחרונות שלו: "את יודעת, לעתיד יבוא, כשיבואו הגויים וירצו גם להיגאל, ייתן להם הקב"ה מצוות סוכה. הוא יגיד להם: 'תקיימו את המצווה הזו. היא מצווה קלה'. ואז הקב"ה יוציא חמה מנרתיקה, הגויים יצאו ויבעטו בסוכה הזו והקב"ה יצחק כזה צחוק - יושב בשמים ישחק⁵ ואין, ולא יהיה, שחוק לפני הקב"ה כמו בשעה ההיא.⁶ אין לפני צחוק אחר, כך כתוב בגמרא".

והמילים האחרונות שאמר לי אבי, הרב אלינן רוטשילד זכר צדיק לברכה: "למה הוא צוחק? למה הוא צוחק?" אלה היו מילותיו האחרונות לפני שאיבד את ההכרה ומאז אני נשארת עם השאלה הזו של אבא בראש, אבא שאמר לי: הרי כשאין חוש הומור, כשיש תנאים קצת קשים, חמה עזה בעולם - גויים יבעטו ויצאו. ליהודים - יהיה הצחוק, תהיה הפרספקטיבה של הומור ושמחה. הרי כמה בדיחות שולחים לנו בכל יום על המצב המשוגע הזה וזאת הצלה, זאת רווחה, זאת רפואה ממגפה. ההומור היהודי הזה הציל אותנו תמיד.

סוכות בפתח. תעשו את כל ההכנות בשמחה. את הסוכה הכי יפה בעולם. איך היה אומר הרב שגר זצ"ל - כששמחה תלויה בנסיבות, זה נורא עצוב. וכשאין שום סיבה לשמוח, השמחה היא בטרתה. ועכשיו אנחנו שמחים באמת-באמת מכלום וזו תהיה, בעזרת השם, רפואת המגפה. ושמחת בנחך, והיית אך שמה.⁷

בצוות העריכה: הדסה סאסי

⁵ תהילים', ד.

⁶ מדרש תנחומא לפרשת שופטים ט': מדרש תנחומא לפרשת שופטים טד, א: "מלמד, שהחזירה הקדוש ברוך הוא על כל אומות העולם ולא רצו לקבלה. אמרו לפניו: "כלום כפית ההר עלינו כניגית כשם שעשית לישראל, שנאמר "ויתיצבו בתחתית ההר" (שמו' יט ז'), ואמרת להם: 'אם תקבלו את התורה, מוטב. ואם לאו, שם תהא קבורתכם?' שאלולי כן, לא קבלוה". אומר להן הקדוש ברוך הוא: "והלא אמרו מתחילה "נעשה ונשמע". אמרו לפניו: "רבנו של עולם, תנה לנו מראש ונעשה". אומר להם: "מצוה קלה אני נותן לכם, אם אתם משמרין אותה, אתן לכם שכר כישראל". אומר להם: "לכו עשו סוכה". הולכין ועושין סוכה כל אחד ואחד מהם. והקדוש ברוך הוא מוציא חמה מנרתיקה, וכל אחד ואחד מבעט בסוכתו ויוצא, שנאמר: "ננתקה את מוסרותימו" (תהלים ב ג). והקדוש ברוך הוא יושב ומשחק עליהם, שנאמר, "יושב בשמים ישחק" (שם שם ד). וגם: תלמוד בבלי, עבודה זרה ג, ע"א-ע"ב: "ושואלים: מפני מה מקדיר עליהם חמה? והרי אמרת: "אין הקדוש ברוך הוא בא בטרונאי, עם בריותיו!" ומשיבים: "אין זו עליה סתם, משום שאצל ישראל גם כן פעמים שנמשכת להם תקופת תמוז החמה עד הג הסוכות ויש להם צער לשבת בסוכה. ושואלים: והרי אמר רבא: "מצטער פטור מן הסוכה", ואם כן, מן הדין אף ישראל אין צריכים לשבת בה! ומשיבים: "אם אמנם שפטור מן הסוכה ויכול לצאת, לבעוט האם ישראל בועטים הם? מיד, הקדוש ברוך הוא יושב ומשחק (וצוחק) עליהן, שנאמר בהמשך הדברים: "יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו" (תהלים ב, ד). ועל כך אמר ר' יצחק: "אין שחוק לפני הקדוש ברוך הוא אלא אותו היום בלבד".

⁷ דברים ט"ו יד-טו.